

Kommunal og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 Oslo

Stortingsmelding om bygningspolitikk - Hovedutfordringer i den videregående opplæring rettet mot byggsektoren

Utdanningsdirektoratet viser til e-post fra KRD mottatt 15. november. I e-posten ber departementet om et kort notat om hovedutfordringer i den videregående opplæring rettet mot byggsektoren, og hvilke grep som kan tenkes gjennomført i et 5 års perspektiv. Utdanningsdirektoratet gjennomfører nå Kunnskapsløftet. Det første kullet med lærlinger avla fagprøve våren 2010, og vi gjennomfører nå en bred evaluering av reformen. Det foregår også et kontinuerlig arbeid i forhold til oppfølging av læreplaner, tilbudsstruktur og kvalitetssikring av fag- og yrkesopplæringen. Utdanningsdirektoratet er opptatt av at fag- og yrkesopplæringen til enhver tid er tilpasset behovet i arbeidslivet.

Videre er det redegjort for deler av vårt ansvarsområde som har betydning for byggenæringen, og det er gjengitt noen aktuelle problemstillinger:

Utdanningsdirektoratets ansvarsområde.

Utdanningsdirektoratet skal, etter oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, bidra til å gjennomføre regjeringens politikk innen grunnopplæringen. Dette omfatter all yrkesopplæring på videregående nivå, fram til yrkeskompetanse, fagbrev og svennebrev. Videre utdanning etter fag- og svennebrev ivaretas av Kunnskapsdepartementet og NOKUT, samt de enkelte høyskoler og universiteter.

Videregående opplæring til fag- og svennebrev

Bygningspolitikk handler om effektive, miljøvennlige og brukervennlige byggeprosesser, bærekraftig kvalitet i boliger og bygg, og forholdet til byggenæringen. Gode bygninger krever godt håndverk. Godt håndverk krever gode håndverkere.

Innen videregående opplæring gis det tilbud om utdanning til fag- og svennebrev innen om lag 30 lærefag som er relatert til byggenæringen. Av disse er 22 lærefag innen utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk. I utdanningsprogrammet for elektrofag gir energimontørfaget, elektrikerfaget, kuldemontørfaget og elektronikkfagene viktig kompetanse for gjennomføring av regjeringens bygningspolitikk. Innen utdanningsprogrammet for teknikk- og industriell produksjon og design og håndverk finnes også fag som er nødvendige i konstruksjon og innredning av bygninger. Til hvert utdanningsprogram er det oppnevnt et faglig råd, som er rådgivende organ og sammensatt av partene i arbeidslivet.

Fylkeskommunene er ansvarlig for dimensjonering av opplæringstilbudene.

Rammene for læreplanene er fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Innholdet i hver enkelt læreplan utvikles av Utdanningsdirektoratet, i samarbeid med partene i arbeidslivet (faglige råd) og berørte fagmiljøer. For Utdanningsdirektoratet er det et mål at innholdet i læreplanene til enhver tid er tilpasset behovet i arbeidslivet.

Fylkeskommunene er ansvarlige for gjennomføring av opplæringen, og Utdanningsdirektoratet bidrar med støttemateriell til en rekke skolerings- og utviklingstiltak for blant annet lærere og instruktører i lærebedriftene.

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO
Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon:
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no

Bankgiro:
7694 05 10879
Org.nr.:
NO 970 018 131 MVA

Etter fullført læretid er fylkeskommunen ansvarlig for at lærlingen får avlagt fag- og svenneprøve etter bestemmelser fastsatt av Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet.

Det er en kontinuerlig utfordring å sikre en god balanse mellom utdanningssystemets behov for stabilitet og forutsigbarhet, og arbeidslivets kontinuerlige behov for endringer.

Aktuelle utfordringer:

- Hvordan sikre at rammene for opplæringen i skolene og lærebedriftene er slik at de bidrar til å utvikle gode fagarbeidere i forhold til bygningspolitikken? (Lærerkompetanse, lokaler, utstyr, lærlingtilskudd osv)
- Hvordan finne mekanismer som gjør at innholdet i opplæringen (læreplanene) er godt tilpasset arbeidslivets behov for kompetanse? (Kunnskaper om miljø, kvalitet, universell utforming osv)
- Er strukturen i utdanningsprogrammene tilpasset arbeidslivets behov? Er opplæringen for generell, for spesialisert, har vi de lærefagene vi trenger, er det fagfelt som ikke dekkes av lærefagene? Læretid, hovedmodell, særløp
- Er dimensjoneringen av opplæringstilbudet i de ulike fylkene tilpasset det arbeidskraftbehovet en framtidig bygningspolitikk vil skape? Rekruttering til småfag. Formidling. Læreplasser. Mis-match

For en mer detaljert beskrivelse av utdanningssystemet og utfordringer henvises til Utdanningsdirektoratets hjemmesider. Det er også en bred omtale i NOU 2008:18 Fagopplæring for framtida.

Videregående opplæring som grunnlag for høyere utdanning.

Videregående opplæring er grunnlaget for høyere utdanning og for profesjonsutdanning. Dette gjelder for eksempel høyskoleutdanninger for personer som skal planlegge, prosjektere, beregne, utforme bygg, og som skal lede og kontrollere byggeprosesser (teknikere, arkitekter, ingeniører, geologer, byggeledere, byggherrer). Disse utdanningene rekrutteres hovedsakelig fra følgende utdanninger i videregående opplæring:

- Studieforberevende utdanningsprogram
- Studieforberevende påbyggingskurs etter vg2, eller etter fullført fagutdanning
- Yrkesfaglige utdanningsprogram, (Y- veien)

Et godt utbytte av høyere utdanning forutsetter et godt faglig fundament fra videregående opplæring.

Problemstillinger:

- Definerer læreplanene kompetanse som gir et godt grunnlag for byggrelatert høyere utdanning?
- Er utdanningsveiene fra videregående opplæring til høyere utdanning hensiktsmessige?
- Burde normalmodellen være å rekruttere yrkesfaglige utdanningsprogram, og ikke fra studieforberevende, jf Y-veien?

Temaene som er tatt opp i dette notatet, er ment som innspill til en videre prosess og er uttrykk for problemstillinger som er reist av faglige råd og andre interessenter i bransjen.

Vennlig hilsen

Anne Katrine Kaels
avdelingsdirektør

Marianne Westbye
for
Knut Maarud
rådgiver